

МИЛАН БАНОВ

Корзо

Пламените борци за поубаво Скопје, кои во мигов се фокусираа, или подобро кажано, и се намерачиле на неговата срцевина - плоштадот Македонија - според моето скромно мислење, во основа застапуваат два концепта. Првиот, чинам, ја форсира „камената доба“, што ќе рече, зачувување на постојната и физичка и духовна ситуација што се распослала низ неговата површина и во срцата на неговите минувачи. Втората, пак, оди чекор напред, со „бронзеното време“, кое би го препознале наскоро, кога тони и тони од оваа легура со златнокафеава боја ќе оживеат ликови од нашата историја - од антиката до денес.

Искрено, ниту еден од двата концепта не успева да ми прирасне за срце, иако тука некој веројатно со право ќе ми го забележи моето незнаење и некомпетентност за урбанизмот, архитектурата, просторните закономерности и логика, естетиката, историјата, споменичните обележја, монументалноста... Но, сепак, ризикувам и се вклучувам во оваа високофреквентна јавна расправа околу епицентарот на градот и на двата стручно-некрофилски погледи им спротивставувам, иако постаро од нив, сепак живо секавање за скопскиот плоштад.

Да, тогаш немаше травертин и модерно дизајнирани блескави метални клупи; ги немаше сегашните

складно потстрижани хибридни дрвја од непрепознатлив вид; немаше ваков мост кој толку прецизно се влева во плоштадската пустина; немаше волку убаво паркче на средина; немаше статуи постојни и проектирани; немаше повеќеилјадни политички митинзи, концерти, новогодишна елка... Такво беше времето, старо и неинфицирано од современиот поглед: имаше една калдрма, еден стар мост, мирисни липи и диви костени, илјадници гулаби, еден офицерски дом, една банка, една телефонска говорница, еден „Кенан“, рекламно пано од кое во нас гледаа Џон Вејн и Стив Ривс, една трафика од која купувавме цигари на парче, лимонацилница со пенлив сок од малина... И имаше една невидена возбуда, постојан пламен во очите, исчекување, надеж, шепот и тајна, громогласно смевање и весело, слободно срце зашто тој плоштадски крвоток го именувавме со еден едноставен но волшебен збор - корзо.

Од седум навечер па натаму: во истите фармерки од лани, купени во Трст, стоевме под костените, во круг, од вечер во вечер меѓу навиката и здодевноста, од една страна, и љубовта и надежта, од друга - меѓу тие две подеднакво моќни страсти кои ни беа населени во душите. Имавме свое место, свое друштво, свои денови за сакуп и шампити „кај тругачот“, само

Од седум навечер натаму: во истите фармерки од лани, купени во Трст, стоевме под костените, во круг, од вечер во вечер меѓу навиката и здодевноста, од една страна, и љубовта и надежта, од друга. И, колку што се секавам, на тој плоштад не ја градевме својата суета, туку се обидувавме да изградиме и вредносни и естетски критериуми, а нашето безгрешно дружење не можеше да го раскара и раздели каменото или бронзеното време

свој поглед кој во тој океан од луѓе го бараше она мило, најубаво лице на светот. Зборувавме за „Вардар“ и „Работнички“, ги потпевнувавме „Битлси“ и „Шедоуси“, го разменувавме „Корто Малтезе“ за „Алан Форд“, се „откачувавме“ на „Демијан“ од Херман Хесе, на Достоевски и Ерих Фром, ги рецитиравме Есенин и Лорка, пишувавме акростихови за своите сакани кои и не знаеја дека постоиме... И, колку што се секавам, на тој плоштад не ја градевме својата суета, туку се обидувавме да изградиме и вредносни и естетски критериуми, а нашето безгрешно дружење не можеше да го раскара и раздели каменото или бронзеното време.

Да, знам дека моето вклучување во расправата за плоштадот Македонија е бесплодно, дури глупаво, и никој сериозен не ни помислува на нешто толку анахронско како што е градско шеталиште или, просто кажано, корзо. Па, ве молам, кому му е денес до шетање, до дружење, до празни муабети и бадијалчење; каде овие мудри и прагматични политички урбанисти и архитекти да го пронајдат материјалот за корзото, оние илјадници слободни луѓе кои знаеја да разговараат. И, впрочем, кој денес во ова време на „транс“ сè уште се секава на „Love me do“.

(АВТОРОТ Е НОВИНАР)

Dimitar, 9.1.2007, 27